

طراحی منظر ساحلی بابلسر با هدف ارتقاء گردشگری با استفاده از الگوهای محیطی

سیده فاطمه سید خلخالی^۱* احمد رضا کشتکار قلاتی^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری منظر، دانشگاه آزاد اسلامی واحد نور، Khalkhali.mahta@gmail.com

۲- استادیار معماری، دانشکده عمران، معماری و هنر، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران، ایران،

Ahmadrk60@yahoo.com

چکیده

از آغاز حیات بشریت، نیاز زندگی به آب، منجر به جستجو و مکاشفه در رودها و دریاها و گسترده‌گی محیط آبی گشته است. از این روی، نخستین سکونتگاه‌های انسانی در حاشیه عرصه‌های آبی انتخاب و با توسعه و رونق روز افزون، بستر تعالی انسان و مهد تمدن‌های باستانی گشتند. اما آنچه در مناطق ساحلی بیش از هر چیز اهمیت می‌یابد، حضور دریا و تمایل افراد برای ورود به آب است. به همین خاطر، وظیفه یک معمار منظر برای ایجاد فضایی دلپذیر در محیط ساحلی، با شناخت کیفیات دریا و نقش آن در منظر ساحلی آغاز می‌شود. در این راستا، با بررسی ساحل بابلسر، به اهمیت الگوهای محیطی پی برده و به این سوال پاسخ می‌دهیم که عوامل اصلی تأثیرگذار بر طراحی منظر ساحلی با توجه به الگوهای محیطی کدامند؟ این مقاله بر آن است تا با روش توصیفی - تحلیلی به شیوه‌های تدوین اصول طراحی منظر ساحلی بر اساس الگوهای محیطی، شناخت عوامل تأثیرگذار الگوهای محیطی در طراحی منظر ساحلی، تعیین میزان تأثیرگذار الگوهای محیطی بر طراحی منظر ساحلی بپردازد. نتایج حاصله حاکی از آن است با استفاده از الگوهای محیطی می‌توان به کارکردهای اساسی طراحی منظر ساحلی انسان محور دست یافت و نهایتاً به ارتقاء گردشگری ساحلی آن کمک نمود.

واژه‌های کلیدی: طراحی، منظر ساحلی، گردشگری، الگوهای محیطی،

۱- مقدمه

امتداد کناره آب در شهرهای ساحلی، موقعیت فضایی برجسته و منحصر به فردی را ایجاد می‌کند که نقش عمده‌ای در ارتقاء کیفیت بصری، محیطی و اجتماعی شهر ساحلی دارد. طراحی نوار ساحلی تأثیر مستقیمی بر ساختار شهر، کیفیت اکولوژیک و نحوه زندگی شهروندان دارد [۱]. امروزه مسئله‌ای که گریبان‌گیر کشورهای جهان به‌ویژه در کشورهای در حال توسعه است، فقدان مدیریت صحیح و سیاست‌های بلندمدت مناسب و عدم ادراک صحیح طراحان از نقش مناظر طبیعی به مثابه بالاترین تجلیگاه فرهنگ و تمدن، به تجاوزی نامعقول و بی‌رویه به حریم و گستره‌های طبیعی و در نهایت به تخریب اکوسیستم‌های طبیعی منتج گردیده است. «زمین، هوا و آب، منابع جایگزین ناپذیر و ضروری حیات‌اند، لذا دربرگیرنده ارزش‌های اجتماعی است» [۲]. با این حال، این اکوسیستم‌ها در سراسر جهان به علت استفاده بیش‌ازحد برای مصارف کشاورزی در معرض خطر می‌باشند، به گونه‌ای که در حال حاضر ۵۰ درصد تالاب‌های جهان نابود شده‌اند. ایران نیز همانند بسیاری از کشورها با تخریب تدریجی سواحل مواجه است. این تخریب دارای آثار سوء زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی بوده و در صورت استمرار، زیست انسان‌ها در پهنه‌های تخریب‌ها، اقدامات همه جانبه‌ای نیاز است تا ضمن حفظ منابع پایه در مناطق ساحلی، بتوان زمینه و شرایط بهره‌برداری منطقی و اصولی از این نواحی را فراهم نمود. از این رو ضرورت برقراری مدیریت یکپارچه در مناطق ساحلی بیش‌ازپیش خود را نمایان ساخته است [۳]. شهر ساحلی بابلسر واجد شرایط و پتانسیل‌های بسیار متعددی در زمینه‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی است که می‌توان با مدیریت طراحی صحیح این شهر را به عنوان طرحی